Algemene Beschouwing PRD Renkum - 11 nov. 2026

Opmerking vooraf

Enkele jaren geleden besloot de gemeenteraad de Algemene Beschouwingen niet op dezelfde dag te laten plaatsvinden als het debat over de begroting. Wij vonden dat heel plezierig. Op maandagavond de beschouwingen met de mogelijkheid om deze na afloop digitaal te verspreiden. De PRD heeft de traditie om op de dinsdag bij elkaar te komen om dan samen de verhalen van andere fracties te bespreken en te overleggen hoe we hiermee kunnen omgaan richting het debat op de dag erna.

Wat schets onze grote verbazing en ergernis! De agendacommissie gooide de zaak om, door nu alles op dezelfde dag te laten plaatsvinden, zodat maar gauw even besloten moet worden en er geen gelegenheid meer wordt geboden voor fractieberaad etc.

We hebben al vaker geuit, dat de **agendacommissie** bestaande uit technische voorzitters van de raadsontmoetingen en raadcommissies **zou moeten verdwijnen.** De stelling dat een gemeentelijke agendacommissie in feite een politiek orgaan is, klopt. Ze bepaalt wanneer een onderwerp wordt besproken en of één en ander rijp is voor besluitvorming. Maar het hoofddoel heeft te maken met logistiek: zorgen dat de vergaderingen efficiënt verlopen en dat de raad zijn werk kan doen.

Deze agendacommissie doorkruist niet alleen het genoemde raadsbesluit, maar geeft in dit geval de raad qua planning ook geen mogelijkheid meer om hun adviesbesluit naast zich neer te leggen. Gemakshalve wordt in het fractievoorzittersoverleg deze vergaderplanning nog even tussendoor besproken. Maar het fractievoorzittersoverleg is geen politiek-bestuurlijk orgaan. **Besluiten dienen in de openbaarheid plaats te vinden en wel daar waar het hoort!**

De PRD tekent bezwaar aan over deze gang van zaken, vindt het onbehoorlijk zoals dit allemaal is verlopen en ziet deze agendacommissie graag zo snel mogelijk verdwijnen om plaats te maken voor **een presidium bestaande uit** de **voorzitter van de raad** en de **fractievoorzitters**. Dit is een normale constructie waarbinnen de voorlopige agenda's worden vastgesteld.
Raar, dat je wel de Najaarsnota commissoriaal behandelt en de Begroting niet. Vooral onbegrijpelijk, omdat de gevolgen van de Najaarsnota al verwerkt zitten in de Begroting. Voor de PRD had de zogeheten tafeltjesmarkt waar je aan ambte-

naren vragen over de begroting kunt stellen ook geen zin, we kregen immers dezelfde dag pas de begroting. Wij missen wederom de mogelijkheid van het stellen van vragen naar beweegredenen e.d. aan andere fracties. Dit ter voorbereiding voor het debat in de raad. Oordeelsvorming doe je met name in een commissie, terwijl de raad vooral besluitvormend bezig moet zijn.

Wat de PRD betreft verdwijnt de Najaarsnota om plaats te maken voor een PNL en als de Najaarsnota blijft dan zou het niet meer over een stand van de begroting over de eerste 8 maanden moeten zijn, maar worden het er 7, zodat het document in september geheel los van de begroting aan de orde gesteld kan worden.

Helaas krijgen de raadsfracties bij toerbeurt geen mogelijkheid meer gratis een **column** bijv. op de gemeentelijke pagina in de wekelijkse huis-aan-huis krant hun nieuws te plaatsen. Spijtig, dat de raad geen onafhankelijke journalist inhuurt, die telkens de raadsvergaderingen verslaat. Hij of zij kan ervoor zorgen dat nieuws uit de raad een stem krijgt en lokale machthebbers wijzen op bijvoorbeeld het nemen van inconsequente besluiten.

De gemeente heeft bijna evenveel raadscommissieleden als raadsleden (23). Wij raken niet alleen het overzicht kwijt, maar zien ook dat de onderlinge contacten meer op afstand komen te staan. Raadsfracties groter dan 1 persoon zouden kunnen volstaan met maximaal 2 raadscommissieleden zijnde geen raadsleden.

Voor ons ligt de Meerjarenbegroting 2027-2030. Deze bestaat uit een beleidsdeel van 108 pagina's en een financieel deel van 49 pagina's. Opvallend is dat de laatste jaren het beleidsdeel in omvang toeneemt, het financieel gedeelte kleiner wordt en minder voorstelt. Er wordt vooral gewerkt met eindbedragen waarvan je in de meeste gevallen totaal niet weet hoe die zijn samengesteld.
Dat is voor raadsleden die ook de wettelijk taak hebben om de controlerende rol uit te oefenen een belemmering. Je moet er maar op vertrouwen lijkt men te zeggen, maar **zó werkt dat niet!**

De belangrijkste functie van een begroting is **het bieden van financieel inzicht, sturing en controle** over de te verwachte inkomsten en uitgaven m.b.t. 2027 en dat in relatie tot een meerjarenperspectief. **Dit is helaas onvoldoende het geval.** Toegegeven de inhoud van de begroting is qua lay-out en leesbaarheid t.o.v. vorige jaren verbeterd. Zo zien we versnipperd door het document een helaas niet compleet overzicht van geldende beleidsdocumenten. Als voorbeeld vind je de gemeentelijke visie m.b.t. leegkomende kerkgebouwen nergens terug. Ook blijken stukken, zoals de "Toekomstvisie Renkum 2040" niet genoemd en nergens in eerdere documenten als gedateerd of opgeheven vermeld te staan.

We hebben meerdere keren gevraagd, **alle geldende beleidsdocumenten** op een lijst bij elkaar te zetten, zodat je a.h.w. **in één oogopslag** het totaal kunt overzien. Nu gaan we als PRD maar bladeren, afdrukken maken van pagina's waar beleids-

documenten genoemd worden, er stukken uitknippen en deze bij elkaar plakken. **Wij houden ervan zaken snel, helder en overzichtelijk terug te vinden.**

De **Omgevingsvisie 2022** is hèt document waar in feite al het andere ondergeschikt aan is of hoort te zijn. **Een organigram hierover ontbreekt.** Verder is het zo, dat de Omgevingsvisie uitgewerkt zou worden in uitvoeringsparagrafen. **Nergens staat in hoeverre dit is gebeurd en wat er nog op de rol staat te gebeuren!**

Daar waar in vorige jaren wel sprake is geweest van enkele uitvoeringsparagrafen zien we een rommeligheid van onafgemaakte zaken. Zo hebben we bijvoorbeeld een afzonderlijk document over een Cultuurvisie inhoudende ook enkele uit te werken of te realiseren voornemens. Maar SMART[1] geformuleerd in de begroting wordt dat niet! Dit geldt net zo goed m.b.t. de documenten als "Economisch Visie", en "Toeristische Visie". Nogmaals: Hoe kun je nu als raadslid je wettelijk opgelegde controlerende taak goed uitvoeren? **Doelen horen helder, toetsbaar en haalbaar beschreven te worden.** Opmerkingen zoals op pagina 23 waar staat: "We willen kunst en cultuur zichtbaarder en beter beleefbaar maken voor inwoners en bezoekers" zijn nietszeggend. Wat heb je als raadslid daar nu aan? Wij willen gewoon heel concreet zien wat er in 2027 gaat gebeuren, hoe een en ander bekostigd wordt etc.

De begrotingsterm **"Programma Nieuwe lasten"** (PNL) werd in Renkum (voorheen in een afzonderlijk document verwoord) gebruikt als een overzicht met incidentele en structurele uitgaven voor het eerstkomende begrotingsjaar. Wijzigingen daarin kon de raad, meestal eind oktober van het betreffende begrotingsjaar aanbrengen. Je zag dan meteen welke uitgaven niet door zijn gegaan of voor minder geld zijn bekostigd etc. Op die manier rolde er altijd een bedrag uit, dat in principe via de systematiek van onderuitputting[2] t.z.t. kon toevloeien naar de Algemene Reserve

[1] Een SMART-doel stel je op volgens de **SMART-methode** om doelen helder, toetsbaar en haalbaar te maken.

Wat betekent SMART?

- **S – Specifiek:** Beantwoord de kernvragen: wie, wat, waar, wanneer en waarom. *(Vrij van vage taal zoals "beter worden")*.
- **M – Meetbaar:** Maak het resultaat feitelijk toetsbaar met cijfers, percentages of een duidelijke eindnorm.
- **A – Acceptabel** (of *Ambitieus / Aanvaardbaar*): Zorg dat er draagvlak is en dat jij of het team achter de doelstelling staat.
- **R – Realistisch:** Toets of het haalbaar is qua tijd, capaciteit en beschikbare middelen.
- **T – Tijdgebonden:** Koppel er een vaste einddatum en eventuele tussenmomenten aan.

[2] **Bij onderuitputting** wordt een gebudgetteerd bedrag voor dat begrotingsjaar niet of niet volledig uitgegeven. **Oorzaken van onderuitputting:**

- **Tekort aan personeel:** Vakmensen, projectleiders of uitvoerders zijn moeilijk te vinden op de krappe arbeidsmarkt.
- **Te ambitieuze plannen:** Plannen blijken in de praktijk te complex om binnen de gestelde tijd te realiseren.
- **Regels en beperkingen:** Lange procedures rondom milieuregels, stikstof, vergunningen of technische obstakels vertragen projecten.
- **Kasritmes en verschuivingen:** Geld dat voor het ene jaar is begroot, schuift door naar een later jaar (kasschuiven).

of voor een ander doel alsnog in het begrotingsjaar ingezet kon worden. Op die manier bied je meer inzicht in hoe het gesteld is met de geautoriseerde begroting en de tot dan toe werkelijke realisatie. Bovendien schep je ook vrijheid van handelen van de raad om wijzigingen aan te brengen. Niet alles wat ooit goed was, was goed, maar het werken met een PNL wel. We zien dit graag terugkomen.

Opgelegde rijkstaken aan gemeenten dienen sowieso 100% financieel dekkend te zijn. Zo niet, dan werkt de PRD er niet meer aan mee. Wij bevinden ons immers in een gedecentraliseerde eenheidsstaat[3] en dat betekent, dat wij geen verlengstuk wensen te zijn van rijksbeleid zonder meer. In een brief van 21 juni 2020 aan alle leden van de Tweede Kamer lichtte de Partij Renkumse Dorpen al toe **(zie bijlage 1 op pag.10 en 11)**, dat door het **beleid van de rijksoverheid gemeenten steeds meer een uitvoeringsorgaan worden van het Rijk** en aan de opgelegde taken veel te weinig geld meekrijgen om alles te kunnen bekostigen. Helaas is het er anno heden niet beter op geworden.

Een financieel sluitende begroting klinkt mooi, maar geeft onvoldoende inzicht in wat de organisatie daadwerkelijk **kan** realiseren. Zo zijn de effecten van **aanhoudend personeelstekort en verwijzend naar "CAO aan de slag" m.b.t. het terugbrengen van weekuren van 37 naar 36 niet duidelijk.**[4] Rekenkundig bekeken lijkt de Begroting 2027 er wel goed uit te zien, maar er staan wel veel voornemens en voor ons nietszeggende cijfers in. Dit alles geeft te weinig handvatten waar je als raadslid wat mee kan.

Bevolking

In een bericht van 31 oktober 2026 lezen we, dat Nederland volgens het CBS (Centraal Bureau voor Statistiek) nu 18,2 miljoen inwoners telt en dat de groei door immigratie veroorzaakt wordt. Het aantal inwoners van de gemeente Renkum schommelt de laatste jaren rond de 31.400, waarbij periodes van lichte krimp en groei elkaar afwisselen. Hoewel het inwonertal in onze gemeente sinds 1995 licht is afgenomen, laten recente bevolkingsprognoses zien dat onze gemeente een structurele groei te wachten staat. **En wat betekent dit alles in het kader van wonen en de leefkwaliteit[5] van onze inwoner?** Bij leefkwaliteit gaat het niet alleen om kwaliteit van het leven van een persoon, maar ook om de mate waarin

[3] Een **gedecentraliseerde eenheidsstaat** combineert de eenheid van een centrale overheid met de zelfstandigheid van regionale of lokale bestuurslagen. De centrale overheid is verantwoordelijk voor wetgeving en toezicht, terwijl decentrale overheden taken en bevoegdheden krijgen die zij zelfstandig kunnen uitvoeren, binnen door de rijksoverheid gestelde grenzen (medebewind) of volledig autonoom voor hun eigen huishouding.

[4] Vanaf 1 januari 2027 telt een voltijdbaan onder de **Cao Aan de slag** 36 in plaats van 37 uur per week. Voor gemeenten en de werkbedrijven die beschut werk en banen uit de banenafspraak uitvoeren, betekent dat de komende maanden voorbereiding: contracten, salarisadministratie en verlofregistratie moeten op tijd zijn aangepast.

[5] **"Leefkwaliteit"** heeft te maken met de kwaliteit van het leven van een persoon en de mate waarin de omgeving beantwoordt aan de behoeften en wensen van die persoon. Zowel objectieve factoren (bv. omgevingsgeluid, meetbaar) als subjectieve factoren daarover (bv. de mate waarin iemand het omgevingsgeluid als overlast ervaart) bepalen de leefkwaliteit. Om de lokale leefkwaliteit te verbeteren moeten we daarom rekening houden zowel met objectieve factoren als de perceptie daarover.

de omgeving beantwoordt aan de behoeften en wensen van die persoon. Dat brengt ons nu op de thema's wonen, schone lucht en 'n veilige, mooie gemeente.

Wonen

Het **recht op een woning (recht op huisvesting)** is in Nederland een fundamenteel recht dat is vastgelegd in Artikel 22, lid 2 van de Grondwet. Dit artikel stelt dat de bevordering van voldoende woongelegenheid een voorwerp van zorg van de overheid is. Er is in onze gemeente om allerlei redenen een tekort aan woningen voor starters, voor groter wordende gezinnen, die te klein wonen, aan doorstroommogelijkheden van ouderen en daar komt de concurrentie van vluchtelingen en statushouders bij. Als gemeente hebben we sowieso de wettelijke taak om voor statushouders een woning te zorgen.

De gemeente doet wel wat, maar wij zien de woonproblematiek niet SMART geformuleerd. **Richt bijv. het perceel van het voormalig klooster te Renkum in voor de doelgroep ouderen.** Ouderen – en dat heeft de PRD al eerder aangetoond - snakken naar een modern hofje. Geef in dat geval voorrang aan die ouderen, die hun woning verkopen aan ingezetenen uit de gemeente Renkum. Dan doe je wat aan doorstroming voor onze inwoners.

Het huisvesten van statushouders staat los van de 264 Oekraïners die op 1 mei van dit jaar in Renkum woonden. Die groep valt niet onder de Spreidingswet. Want die gaat over opvang van asielzoekers die nog niet weten of ze een verblijfsvergunning krijgen. Arnhem vangt al langer meer mensen op dan via de landelijke spreidingswet wordt gevraagd. Gemeenten mogen onderling uitruilen zolang de provinciale totaalopgave maar wordt gehaald. Immers, wie veel statushouders of Oekraïense vluchtelingen opvangt, zou minder asielopvang moeten kunnen leveren.

Voor Renkum is de opgave 167 opvangplekken. Maak voor de deadline van 1 december gebruik van de overcapaciteit aan bedoelde Arnhemse woningen, zodat we voldoen aan de **Spreidingswet. Een wet, die wij als lokale partij overigens graag zien verdwijnen, omdat het de autonomie van gemeenten aantast.**

Een kardinale vraag is ook hoe de vastgestelde Omgevingsvisie zich verhoudt in samenhang met de gevolgen van de Spreidingswet, de reeds bestaande woningnood etc. Wat te denken van het Coalitieakkoord op pagina 9 waar gesproken wordt over "perspectief voor bewoners"? Er is een groot tekort aan goedkope grondgebonden (rij)woningen en appartementen voor starters. Omdat Renkum relatief veel woningen boven de NHG-grens (Nationale Hypotheek Garantie – voor 2027 is de norm 500.000 euro) heeft, krijgen starters momenteel moeilijk voet aan de grond.

Jongeren, die schreeuwen om woonruimte voelen zich door de gemeente aan hun lot overgelaten. Opwarming van de aarde, oorlogsdreiging, gebrek aan woonruimte etc. Al dat soort zaken bij elkaar opgeteld ontmoedigt hen.

Op pagina 26 wordt gesteld, dat het bouwen van woningen binnen de bebouwde kom de focus krijgt. Onduidelijk is hoe het college de bebouwde kom definieert.

De ruimtelijke bebouwde kom is groter dan de verkeersrechtelijke bebouwde kom. **Voor de PRD geldt, dat er ieder geval sprake moet zijn van een aaneengesloten patroon van gebouwen.**

Schone lucht

Het grote verschil tussen de wettelijke EU-normen en de gezondheidsadviezen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) verklaart precies waarom bewoners zich zorgen maken, zelfs als een gemeente zoals Renkum netjes aan de wet voldoet. De Europese Unie stelt haar grenswaarden vast op basis van een politiek en economisch haalbaar compromis, terwijl de WHO puur kijkt naar wat wetenschappelijk gezien veilig is voor de menselijke gezondheid.

De invloed van de luchtkwaliteit op de gezondheid wordt weergegeven in de luchtkwaliteitsindex of LKI. Gemiddeld over het jaar genomen scoort de gemeente Renkum gunstig of vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. Wat stikstofuitstoot (NO2) [6] betreft zitten we net boven de strenge WHO-grens, maar ruim onder de wet. Al enkele jaren heeft de papierfabriek in Renkum 11 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het vervangen van nieuwe, zuinige stoomketels, zodat de uitstoot van stikstof 30.000 kg aanzienlijk lager zou uitvallen. Uit documenten van 2023 kun je lezen, dat de fabriek binnen de papierindustrie koploper is op het gebied van CO2[7] reductie en aan alle Europese doelstellingen ruimschoots werd voldaan.

[6] In de onderstaande tabel zie je hoe groot dit gat (in microgrammen per kubieke meter, µg/m^3) op dit moment is:

Stof (Jaargemiddelde)	Huidige EU-grenswaarde	WHO-advieswaarde (Gezondheidsgrens)	Waarom bewoners zich zorgen maken
Fijnstof (PM2,5) *Deeltjes die diep in de longen dringen*	**20 µg/m^3**	**5 µg/m^3**	Het WHO-advies is **4 keer zo streng**. De meting in Renkum (ca. 9 µg/m^3) is dus perfect volgens de wet, maar bijna twee keer zo hoog als wat de WHO gezond vindt.
Fijnstof (PM10) *Grovere deeltjes (stof, roet, industrie)*	**40 µg/m^3**	**15 µg/m^3**	De EU-grens laat bijna 3 keer zoveel vervuiling toe als de gezondheidsraad aanbeveelt.
Stikstofdioxide (NO_2) *Vooral door verkeer en industrie*	**36 µg/m^3**	**10 µg/m^3**	De EU-grens is ruim 3,5 keer soepeler. Met een lokale meting van rond de 11 µg/m^3 zit Renkum net boven de strenge WHO-grens, maar ruim onder de wet.

[7] **CO2 (koolstofdioxide) en NO2 (stikstofdioxide) zijn beide gassen die vrijkomen bij verbrandingsprocessen, maar ze hebben een compleet andere impact op onze leefomgeving.** Waar CO2 een broeikasgas is dat wereldwijd zorgt voor klimaatverandering, is NO2 een schadelijk gifgas dat lokaal de luchtkwaliteit en onze gezondheid aantast.

.

Ook wil de fabriek geheel overschakelen op het vervaardigen van karton en papierfabricage afstoten. Dan kunnen zij volstaan met het gebruik van rivierwater. De fabriek getuigt van positieve inzet, de overheden liggen onnodig lang dwars door de vergunningen niet af te geven of te vertragen Verloren tijd!
De gemeente Renkum, zeker de gemeenteraad, laat niet blijken naast de fabriek te staan. De Partij Renkumse Dorpen doet dat wel. Wij zijn wel trots op onze fabriek.

Een veilige en mooie gemeente met aandacht voor elkaar

Wij citeren uit pagina 7 van het coalitieakkoord: *Wij staan voor een veilige gemeente, waarin inwoners zich beschermd voelen en vertrouwen hebben in de overheid en in elkaar. Veiligheid gaat daarbij verder dan de openbare orde alleen: het raakt ook de sociale veiligheid, huiselijk geweld, de weerbaarheid van onze samenleving en de bescherming van onze democratische waarden*.

De PRD met de PvdA dienden op 24-09-25 een motie in, die het haalde, met het dictum en wij citeren:

draagt het college op om samen met inwoners en maatschappelijke organisaties te komen tot een lijst van gebieden in de gemeente Renkum, die als onveilig worden ervaren, de raad over het eindresultaat daarvan nog in deze raadsperiode rapporteert om te bezien welke maatregelen gewenst zijn.

Via de Fixi-app reageren inwoners, maar hoe zit het nu met de maatschappelijke organisaties en waar staan we nu eigenlijk? **Rapportage en maatregelen zien wij niet bij elkaar in beeld gebracht.**

De Voorjaarsnota werd geamendeerd[8] door afgerond 45.000 euro vrij te spelen voor het nemen van maatregelen ten behoeve van de borging van de stroomvoorziening voor het geval zich een noodscenario voordoet. Concreet vragen wij het college uit ‘t bedrag aanschafkosten te betalen voor **een aggregaat in Doelum** te Renkum.

De Doorwerthse Zonnehoeve *(een paradijselijke naam voor een vreselijke horizonvervuiling*) **in Heelsum** roept terecht veel weerstand op, waarbij critici het project vaak als zinloos of schadelijk bestempelen. Dit vanwege de locatie pal naast kwetsbare natuur en de financiële risico's. Desondanks heeft de gemeenteraad in meerderheid (GroenLinks, PvdA, D66, VVD en Gemeente-Belangen) via een versnelde procedure ingestemd met de plannen en houdt het college vast aan de realisatie. Om daar netcongestie tegen te gaan riskeer je aanzienlijke veiligheidsrisico’s. Er bestaan op dit moment geen landelijke regels die deze risico’s normeren. Wij schatten in, dat verschillende juridische, ecologische en financiële

[8] De PRD amendeerde de Voorjaarsnota 2026 door afgerond 45.000 euro als incidenteel budget ten laste van de Algemene Reserve vrij te spelen voor het nemen van maatregelen ten behoeve van de borging van de stroomvoorziening voor het geval zich een noodscenario voordoet en een structureel bedrag te bespreken bij de behandeling van de Meerjarenbegroting 2027- 2030.

hindernissen de realisatie van het project gaan vertragen en hopelijk volledig teniet doen. Wie zullen dan de lachende derden zijn? **Zie bijlage 2 op pagina 11.**

Vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Wij signaleren een tekort. Ook de gemeente kan via "Werk & inkomen" aan ingeschrevenen een tegenprestatie verplichten in de vorm van vrijwilligerswerk. Denk bijv. eens aan de in feite sociale instelling **"kringloopwinkel Jan Splinter"** te Renkum waar ze tien vrijwilligers tekort komen en daarom activiteiten moeten beperken.

Tenslotte
Een pilot mag een geldend *Reglement van Orde*[9] niet zomaar doorkruisen of schenden. Het gaat immers om een formele, juridische regeling. **Het irriteert de PRD in hoge mate** hoe een en ander tot stand is gekomen. Ja, wij weten heus wel, dat meeste stemmen gelden. Het onderwerp "Spreektijden" is in de politieke sfeer getrokken. Op voorhand waren de mede-indieners al in de meerderheid en kon de motie afgedwongen worden. De volgordelijkheid in de besluitvorming klopt niet, er heeft hierover ook geen commissoriale behandeling plaatsgevonden.

Wie zijn spreektijd op heeft moet zijn/haar mond houden, je mag niet interrumperen wanneer bijv. onjuistheden geuit worden, je kunt je eigen amendementen en moties niet toelichten, een stemverklaring afleggen mag dan ook niet. Welk effect heeft dit alles nu op het aspect van cultuurverbetering in de raad?
De fractie van de PRD heeft er geen behoefte aan om gegeven de hele toestand, nadat de spreektijd voorbij is louter als stemvee in de raad aanwezig te blijven.

De fractie zal de Begroting 2027 voor kennisgeving aannemen. *Fractie PRD - JB*

[9] **Een aangenomen motie kan het Reglement van Orde niet opzijschuiven of doorkruisen zonder dat eerst het reglement zelf wordt gewijzigd.**
Binnen de Nederlandse staats- en bestuursrechten (zoals bij de Tweede Kamer, provinciale staten of de gemeenteraad) geldt een strikte juridische hiërarchie en procedure:

Het **Reglement van Orde (RvO)** is een formele regeling (vaak gebaseerd op de Gemeentewet, Provinciewet of de Grondwet) waar de vergadering zich wettelijk aan moet houden. Een motie is een politieke uitspraak, een wens of een werkopdracht. Een lagere regel of politieke uitspraak (de motie) mag *nooit* in strijd zijn met een hogere, vastgestelde regeling (het RvO).

Als de raad een nieuwe werkwijze wil die strijdig is met het huidige RvO, dan moet **eerst het Reglement van Orde officieel worden gewijzigd**.

- Een wijziging van het RvO vraagt om een specifieke procedure (bijvoorbeeld advies van een commissie, bespreking in de openbare vergadering en een formeel raadsbesluit).
- **Zolang die wijziging niet officieel is doorgevoerd en gepubliceerd, blijft het oude RvO onverkort gelden.**

Soms kent een RvO een "ontsnappingsclausule" waarin staat dat de vergadering *met algemene stemmen* of een gekwalificeerde meerderheid voor één specifiek moment mag afwijken van de regels. Dit gebeurt dan echter via een **ordevoorstel** aan het begin van de vergadering, en niet via een inhoudelijke motie die het reglement doorkruist.

Bijlage 1

Overhoff 15 6871CZ Renkum / info@partijrenkumsedorpen.nl

Aan alle leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Renkum, 21 juni 2020

Geacht Tweede Kamerlid, beste mevrouw/meneer,

Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zijn de lokale partijen meer aanwezig dan ooit. Dit komt deels doordat inwoners steeds vaker op hun eigen manier invloed willen uitoefenen en **teleurgesteld zijn in de landelijke politiek**. De lokale partijen bezitten momenteel samen ook veruit de meeste zetels: zo'n 35%, in de gemeente Renkum is dat ruim 30%, een stijging van 4 %.

Als deze trend blijft doorzetten, hetgeen aannemelijk is, hebben de landelijke partijen steeds minder directe lijnen met de lokale politiek en weten zij daardoor minder goed wat er speelt in de verschillende gemeenten. Om de steeds groter wordende gemeentelijke verantwoordelijkheden waar te kunnen maken is het noodzakelijk dat gemeenten voldoende financiële armslag hebben. **In artikel 108 Gemeentewet is vastgelegd dat wanneer het Rijk taken in medebewind aan gemeenten oplegt, het Rijk voor financiële vergoeding moet zorgen.** Helaas is de werkelijkheid anders. Een gemeente wordt steeds meer een uitvoeringsorgaan van het Rijk met taken, die meer geld kosten dan van het Rijk ontvangen wordt. **Anderen de rekening van het eigen beleid laten betalen is nog net geen flessentrekkerij, maar het komt er wel dichtbij.**

In ons land hebben we een gedecentraliseerde eenheidsstaat met gemeenten, die zelfstandige bevoegdheden hebben. Deze moeten financieel wel te bekostigen zijn. Natuurlijk hoort een gemeente zelf ook een verantwoord financieel beleid te voeren en zorgvuldig met de geldmiddelen om te gaan. Echter wanneer het Rijk van alles en nog wat eist is het wel erg makkelijk om de rekening bij een gemeente neer te leggen. Ook Renkum heeft de nodige bezuinigingen moeten invoeren om rond te komen. Wanneer de eigen reserves uitgeput beginnen te raken, voorzieningen en subsidies geschrapt moeten worden en **de lokale belastingen niet meer in verhouding staan tot de geboden dienstverlening** dan houdt het een keer op. Er valt dan nog nauwelijks lokaal beleid te voeren.

Elke bestuurslaag is verplicht uitvoering te geven aan regelgeving van de centrale overheid, ook wel medebewind genoemd. Maar daar horen wel voldoende geldmiddelen bij om als gemeente te kunnen blijven functioneren. Het subsidiariteitsbeginsel, dat hogere instanties niet iets moeten doen wat door lagere instanties kan worden afgehandeld, is amper of niet meer uit te voeren en de hedendaagse stijl om van onderaf aan beleid met inwoners te ontwikkelen krijgt te weinig inhoud. Daarmee komen ook democratiseringsprocessen in gevaar. **Met het huidige financiële beleid van de rijksoverheid en regelgeving lijken gemeenten geen bestaansrecht meer te hebben.** Dit alles kan natuurlijk niet de bedoeling zijn.

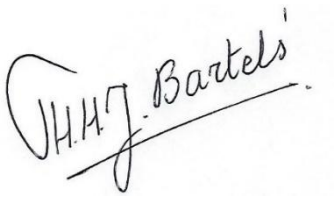
Wij vragen u nu eenmalig om een proportionele financiële injectie op basis van bijvoorbeeld het inwoneraantal per gemeente. Op 1 januari 2020 leefden er in ons land 17.408.573 inwoners (12% meer dan het jaar ervoor). Het Rijk heeft de laatste jaren

enorme begrotingsoverschotten. Alleen al in 2019 ontving de overheid in de eerste helft van 2019 bijna 14 miljard euro meer dan het uitgaf. De tussenstand van het overheids-saldo op jaarbasis, gemeten vanaf het derde kwartaal van 2018 tot en met het tweede kwartaal van 2019, komt daarmee uit op 1,8 procent van het bbp (totale omzet van bedrijven en overheid min de inkoopwaarde van goederen en diensten). Wanneer je 14 miljard zou verdelen over het aantal inwoners van Nederland dan kom je uit op 804,20 euro p.p. Is het geen prima tegemoetkomingsgebaar om bijvoorbeeld eenmalig 25% van het betreffende rijksbegrotingsoverschot uit te keren aan gemeenten? **Voor de gemeente Renkum zou dat betekenen: 25% van 804,20 x 31.436 (aantal inwoners per 1 januari 2020) = 6.320.207,80 euro.**

2.
Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen. Een deel van deze taken hebben de gemeenten overgenomen van de Rijksoverheid. Dit heet ook wel decentralisatie**. Wij willen een herziening van de jaarlijks uitkering via het gemeentefonds** c.q. een verantwoorde structurele tegemoetkoming van het Rijk in relatie tot de huidige nadelige financiële effecten voor gemeenten m.b.t. de gedecentraliseerde taken. **Lost u het probleem op?**

3.
Hoewel de wet geen politieke partijen kent en spreekt van volksvertegenwoordigers zijn voor het goed functioneren van een representatieve democratie politieke partijen erg belangrijk. Omdat de partijen zelf maar een beperkte bron van inkomsten hebben ontvangen ze subsidie van de rijksoverheid. Alleen partijen die aan de laatst gehouden Tweede en Eerste Kamerverkiezingen hebben deelgenomen en die daarbij één of meer zetels hebben behaald, komen voor deze rijkssubsidie in aanmerking. Als lokale partij ervaren we dit als oneerlijk, immers van deze rijksgelden profiteren bijv. in de sfeer van uitgaven aan reclame etc., alle geledingen van de landelijke partijen. **Bent u bereid lokale partijen op de een of andere manier ook financieel te steunen?** Zo nee, waarom niet, zo ja, hoe dan?

4.
Wij zoeken een kamerlid, die kan denken in dwarsverbanden, aandacht heeft voor landschap en historie en belangstelling weet op te brengen in wat mensen beweegt. Wij organiseren voor haar/hem een werkbezoek en een fietstocht in ons mooie Renkum gelegen in een lieflijke omgeving op een nader overeen te komen datum. **Wie durft positief te reageren?**

Reacties m.b.t. de aandachtspunten 1 t/m 3 kunnen ook per fractie beantwoord worden.
In afwachting, namens de Partij Renkumse Dorpen, fractievoorzitter, John Bartels

Bijlage 2

Raadsvergadering gemeente Renkum
28 mei 2025

Uitgesproken tekst bij het agendapunt, zie audiovisueel verslag gemeente Renkum

Betreft: raadsvoorstel Kaderstelling Zonneveld Heelsum

De Partij Renkumse Dorpen, de PRD, wil over het voorstel het volgende kwijt.

Een kernkwaliteit van onze gemeente is de prachtige natuur en die willen we koesteren. Dat hebben we ook gezamenlijk in onze raad vastgesteld.

Voor de vele zonnepanelen voor het zogenoemde zonneveld worden kostbare grondstoffen gebruikt, ze kunnen nu nog niet of nauwelijks door ingewikkelde procedures gerecycled worden en dat kost veel geld.

Om maar niet te spreken over de risicofactoren als het exploderen van de panelen en/of in brand vliegen zoals elders in onze provincie is gebeurd.
We weten, dat in deze tijden natuurgronden steeds droger worden wat mede veroorzaakt wordt door klimaatverandering, waaraan wij allen debet zijn.

Daarbij komt dat de natuur in dit gebied toch al extra kwetsbaar is en aanleg op goede landbouwgrond wat ons betreft ongewenst is.

De naam zonnevelden roept iets paradijselijks op, terwijl er sprake is van ordinaire horizonvervuiling.

Als Partij Renkumse dorpen vinden wij de natuur (bossen, landbouwgrond, heide) uitermate belangrijk. Dit heeft voor ons de hoogste prioriteit. Wij beschouwen onze gemeente als een parel aan de Veluwezoom en dat moet zo blijven.

Voorzitter, we hebben de mond vol over het willen luisteren naar wat inwoners belangrijk vinden. Zo'n 1000 handtekeningen van mensen, die tegen dit voorstel zijn spreken voor zich.

Wij willen onze inwoners wel serieus nemen. De overheid is er voor de inwoners en inwoners zijn er niet om de overheid te plezieren.

De PRD stemt geamendeerd of niet tegen het voorstel: geen zonnevelden in onze gemeente!

==========